

שירות פסיכולוגי תעסוקתי בטלפון
במסגרת התכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה
דו"ח סקר מעקב

סיגל שלח
מיכל סופר

תוכן

207	עיקרי הממצאים
209	רקע ומטרות הסקר
211	שיטת הסקר
213	תיאור הממצאים
226	דיון ומסקנות
231	נספח 1: שאלון הפסיכולוג
238	נספח 2: שאלון הסקר
254	נספח 3: לוחות

עיקרי הממצאים

במסגרת התכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה, שמטרתה הייתה, לשלב הורים יחידים מקבלי הבטחת הכנסה ודמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי בשוק העבודה, הופעל פרויקט של ייעוץ פסיכולוגי תעסוקתי בטלפון ("קו קריירה"). מטרת הפרויקט הייתה העצמתם של הורים יחידים ומתן סיוע בחיפוש ומציאת עבודה.

בדו"ח זה מוצגים ממצאים עיקריים של סקר מעקב אחר הורים יחידים שפנו לסיוע טלפוני במסגרת פרויקט "קו קריירה". הסקר בקש לעמוד על מאפייני הנעזרים בשירות כמו גם על מאפיינייה של שיחת הטלפון לרבות התרומה שהופקה ממנה על ידי המתקשר ולבסוף אף לבחון האם תרומה זו תלויה במאפיינים השונים של הפונים.

להלן עיקרי הממצאים:

הערכת הייעוץ הטלפוני

- קרוב ל 30% מהפונים ציפו לקבל הצעות עבודה בשיחת הטלפון.
- 8.5% בלבד מן הפונים ציפו לקבל עזרה בפיתוח מיומנויות עבודה, בעוד שבפועל, עזרה מסוג זה נתקבלה בכרבע מן המקרים (25.5%).
- רק 8.8% מן הפונים ציפו לקבל מענה לעניינים אישיים, בפועל הייתה התייחסות לתכנים אלה בשיעור כמעט כפול מכך (16%).
- הציפיות מן השיחה תאמו את תכניה בפועל בכל הקשור למידע על התוכנית.
- הציפיות מן השיחה תאמו את תכניה בפועל לגבי ייעוץ בבחירת כיוון תעסוקה.
- שיעור גבוה, כ 80% מהפונים, ציינו כי הפסיכולוג היה סבלני, קשוב, מבין ורגיש, בזמן השיחה הטלפונית.
- כמחצית מן הפונים (48.1%) ציינו כי השיחה תרמה לשיפור הדימוי והביטחון העצמי שלהם.
- מחצית מן הפונים (52.4%) ציינו כי השיחה תרמה לחיזוק האמונה ביכולתם למצוא עבודה במידה רבה או בינונית.
- קרוב למחצית (48.7%) מן הפונים דווחו כי השיחה עם הפסיכולוג תרמה להם, במידה רבה.

מאפייני הפונים

- כ 85% מהפונים לקו קריירה היו נשים, מרביתן ללא בן זוג.
- ל 64% מן הפונים היה לפחות ילד אחד מתחת לגיל 5.
- אחוז הפונים הצעירים עד גיל 34 עמד על 25%, סה"כ 70% מהפונים התרכזו בטווח הגילאים 25-55.
- מרבית הפונים היו יהודים ותיקים - 91%, כ 8% עולים חדשים (עלו משנת 1990 ואילך) ואחוז בודד של פונים היו מהמגזר הערבי.
- כמחצית מן הפונים (46.8%) הגדירו עצמם כחילוניים.
- רמת ההשכלה של הפונים הייתה גבוהה יחסית בהשוואה לרמת ההשכלה של כלל אוכלוסיית ההורים היחידים הזכאים לתוכנית, לכשליש הייתה השכלה אקדמית ולעוד כ 15% הכשרה על תיכונית אחרת. שיעור מסיימי בית ספר תיכון עמד על כ 50%.
- מרבית הפונים הגדירו את מצבם הבריאותי כטוב מאוד (64%) או טוב (22%).
- מחציתם של הפונים (50.4%) עבדו בזמן קיום הסקר.
- כמחצית (54.1%) מן הפונים העובדים, הועסקו במשרה חלקית.
- כשליש מן הפונים (33.1%) לא השתכרו מעבודה אלא קבלו תמיכה אחת לפחות, לרבות גמלאות מן המוסד לביטוח לאומי.

רקע ומטרות הסקר

באוגוסט 2003 במקביל להחלת הקיצוצים בקצבאות הביטוח הלאומי, הוחלט להפעיל תכנית שמטרתה הייתה לסייע להורים יחידים שקיבלו גמלת הבטחת הכנסה או דמי מזונות, אשר נפגעו באופן משמעותי מן הקיצוץ בקצבאות, להשתלב בשוק העבודה או להגדיל את שכרם מעבודה. התוכנית הופעלה במסגרת הסכם שנחתם ב 1 באוגוסט, 2003 בין משרד התמ"ת לבין משרד האוצר, והחלה לפעול ב 15 באוגוסט, 2003.

התכנית כללה מתן תמריצים כספיים לעידוד היציאה לעבודה ולהגדלת השכר מעבודה, מתן סיוע במימון מסגרות טיפול לילדים, מתן סיוע במימון הוצאות נסיעה וכן מתן כלים להכשרה מקצועית ולהעצמה של אוכלוסיית היעד.

השירות של מתן יעוץ פסיכולוגי תעסוקתי בטלפון, "קו קריירה"¹, שולב בתכנית במהלך אוגוסט 2004, ככלי להעצמה שהתמקד בצרכים הייחודיים של כל פונה. השירות נועד לסייע להורים יחידים שלא עבדו ולכאלה שהיו מעוניינים להרחיב או לשפר את תעסוקתם.

השירות של "קו קריירה" בקש לפנות לאוכלוסייה רחבה ככל הניתן, ללא מגבלות גיאוגרפיות, היינו שלא על בסיס אזורי, וכן לאפשר ערוץ להידברות, לקבלת הכוון ולהבנה טובה יותר של החסמים העומדים בפני ההורים בכניסה לשוק העבודה. שיחת הטלפון עם צוות הפסיכולוגים עשויה אם כן הייתה לשמש לפונים צעד ראשון לקידום יכולותיהם התעסוקתיות ולמציאת כוונים לצמיחה מקצועית, תעסוקתית וכלכלית.

במהלך השנה וחצי בה הופעל השירות בין אוגוסט 2004 לינואר 2006 נעזרו בשירות קרוב ל 900 פונים.

המידע על השירות הפסיכולוגי תעסוקתי בטלפון הגיע לאוכלוסיית היעד משני מקורות עיקריים. המקור הראשון היה פרסום בכתב באמצעות אגרות מידע שהופצו בלשכות התעסוקה, בלשכות המוסד לביטוח לאומי ובמרכזי ארגונים חברתיים. את המקור השני הווה מוקד מידע, המוקד להורים יחידים (בקו 1-700-70-35-25), שהופעל במסגרת התוכנית וסיפק למתקשר מידע אודות מרכיביה. ראוי לציין כי בנוסף, פרטי ההתקשרות ל"קו קריירה", פורסמו באמצעי התקשורת הכתובה פעמים מספר במהלך הפעלתו.

¹ השירות הפסיכולוגי תעסוקתי בטלפון הוקם על ידי ד"ר עמיה ברק מהמרכז ליעוץ ולמידע תעסוקתי בשירות התעסוקה והופעל בתכנית על ידי צוות פסיכולוגים תעסוקתיים של המרכז.

פרטי הפונים ל"קו קריירה" נאספו על ידי המוקד להורים יחידים והועברו במרוכז מדי יום לפסיכולוגים התעסוקתיים ב"קו קריירה". הפסיכולוגים התעסוקתיים חזרו טלפונית לפונים וקיימו עמם את שיחת הייעוץ².

סקר זה, שעקב אחר הפונים לשירות הפסיכולוגי תעסוקתי הטלפוני מהווה ניסיון ראשוני לבדיקה שיטתית וכמותית של פרויקט זה. הסקר ביקש לעמוד על מאפייני הנעזרים בשירות כמו גם על מאפייניה של שיחת הטלפון לרבות התרומה שהופקה ממנה על ידי המתקשר, וכן לבחון האם תרומה זו תלויה במאפיינים השונים של הנעזרים. מטרתו של דו"ח זה הנה להציג את הממצאים העיקריים של סקר המעקב ולהצביע על מסקנות הנובעות ממנו העשויות לסייע במתן השירות בעתיד.

² ראוי לציין כי 10.6% מן הפונים לשירות שוחחו עם הפסיכולוג התעסוקתי פעמיים אולם היות והחלק הארי של הפונים קיים שיחת יעוץ אחת, הממצאים בדו"ח זה יתייחסו לשיחת הטלפון היחידה (עבור מרבית הפונים) או הראשונה (עבור חלקם הקטן של הפונים).

שיטת הסקר

מתודולוגיה ושיטת איסוף הנתונים

הנתונים מתבססים על סקר ייעודי שערך מינהל מחקר וכלכלה במשרד התמ"ת. הסקר נערך בחודש דצמבר 2005 באמצעות שאלון טלפוני³.

אוכלוסייה ומדגם

אוכלוסיית הסקר הקיפה את כלל הפונים לשירות הפסיכולוגי של יעוץ תעסוקתי טלפוני (קו קריירה). עד למועד תחילת הסקר קבלו קרוב ל 900 פונים שירות. הפסיכולוג התעסוקתי מלא שאלון⁴ אודות כלל הפונים שקבלו שירות. בעת ביצוע הסקר, היה בידי המוקד מידע מלא דהיינו מוקלד וממוחשב, אודות 682 פונים (מבין כ 900) בלבד. מתוך אוכלוסייה זו (682), רואיינו בפועל 357 איש. הסיבות לנשירה מתוארות בלוח מס' 1 להלן.

15% מן המקרים כללו מספרי טלפון שגויים ושיעור דומה של פונים סירבו להתראיין (14.9% מן המתקשרים). 9.1% מן המתקשרים המתינו לקבלת השירות, נדחו מקבלתו או שלא היה מענה בטלפון שמסרו, 8.2% מן הנעזרים טענו כי לא קבלו את השירות, 2.2% דווחו שכבר רואיינו, 0.4% מן הנעזרים לא ניתן היה לראיין בשל קשיי שפה ו 0.1% שהו בחו"ל בזמן הסקר.

לוח 1: הסיבות לנשירה מן הסקר- הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

אחוז	
15.0	מספרי טלפון שגויים
14.9	סירוב להתראיין
9.1	ממתנינים לקבלת השירות, נדחו מקבלתו, אין מענה בטלפון
8.2	לא קבלו את השירות
2.2	כבר רואיינו
0.4	לא ניתן לראיין בשל קשיי שפה
0.1	שהו בחו"ל
100%	סה"כ

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

³ פער הזמן בין השיחות שהתקיימו עם הפסיכולוגים התעסוקתיים ובין מועד ביצוע הסקר עמד על 10.5 חודשים בממוצע.

⁴ לשאלון אותו מלא הפסיכולוג התעסוקתי, ראו נספח מס' 1.

כלי הסקר

ככלי המחקר שימש שאלון ייעודי, מובנה וסגור, שכלל 108 שאלות ונבנה במיוחד למטרת הסקר על ידי מינהל מחקר וכלכלה בשיתוף עם הפסיכולוגים התעסוקתיים אשר הפעילו את "קו קריירה" (ראו נספח מס' 2). השאלון מורכב ממדדים הבודקים את הציפיות מן השיחה ואת מימושן, את שביעות הרצון מהשיחה ואת תרומת השיחה, כפי שנתפסו על ידי המתקשרים. כמו כן השאלון כולל שאלות לגבי נתונים סוציו-דמוגרפים של הפונים.

תיאור ממצאים

(א) אופן קבלת המידע אודות השירות

ממצאי סקר המעקב עולה כי כשני שלישים (63.5%) מן הנשאלים ציינו כי קבלו את המידע על קו קריירה ממקור הקשור בשירות התעסוקה (פוסטר, אגרת מידע ומידע ישיר מאחד הפקידים), האחרים - קבלו את המידע מאמצעי התקשורת (לרבות אינטרנט ועיתונות כתובה) וממקורות אחרים (ארגוני נשים, עמותות, חברים ומשרדי ממשלה אחרים). ממצאים אלה מלמדים כי אמצעי שיווק השירות באמצעות המקור הזמין ביותר, שירות התעסוקה מהווה אמצעי יעיל. יחד עם זאת ראוי לציין כי במועדי פרסום השירות בעיתונות הכתובה עלה שיעור הפונים אליו באופן דרמטי. במילים אחרות, על מנת להגביר את מודעות הציבור לשירות נראה כי קיים צורך בפרסומו מעת לעת באמצעי התקשורת, זאת בנוסף לשיווק מתמשך בצמתים שונים אליהם מגיעה אוכלוסיית היעד, קרי, שירות התעסוקה, לשכות הרווחה וארגונים חברתיים.

לוחות 2-5 להלן, מסכמים את משתני הרקע של 357 הפונים שקבלו סיוע טלפוני מפסיכולוג קו קריירה ושרואיינו במסגרת סקר המעקב.

(ב) נתונים סוציו-דמוגרפים של הפונים (לוח 2)

ביחס למשתנה המגדר, נשים הוּ 84.2% מהפונים לשירות הפסיכולוגי תעסוקתי טלפוני, במסגרת התכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה. מרביתן - כ 80%, אינן נשואות (גרושות, פרודות, אלמנות או רווקות)⁵. לכמעט 65% מהמרואיינים ילדים קטנים מתחת לגיל חמש, מספר הילדים הממוצע עמד על שניים.

מרבית הפונים היו בגילאי העבודה העיקריים כאשר טווח הגילאים השכיח של הנשאלים נע בין 35-44 שנים וממוצע הגיל עמד על 40.1.

פלח האוכלוסייה שעשה את השימוש הרב ביותר בשירות היה יהודים ותיקים (91%). רק כ 8% עולים חדשים (עלו משנת 1990 ואילך) פנו לקבלת השירות. גם שיעור הערבים שפנו לקבלת השירות נמוך באופן בולט ועומד על פחות מאחוז. נתונים אלה מלמדים כפי הנראה על מחסום שפה שעמד בפני העולים או הערבים בבואם לקבל שירות מסוג זה הניתן כשירות טלפוני ולא פנים מול פנים, שאף פורסם ברובו בשפה העברית.

⁵ היות והשרות ניתן טלפונית, לא ניתן היה לפקח כי אך ורק אוכלוסיית היעד תיעזר בו, ברם הממצאים מעידים כי החלק הארי של הפונים נמנה על אוכלוסיית היעד של התוכנית.

מרבית הפונים (46.8%) הגדירו עצמם כחילוניים, 38% היו מסורתיים, פחות מעשירית הפונים (8.8%) הגדירו עצמם כדתיים ושיעור נמוך מכך (6.4%) ציינו כי הם דתיים מאוד. רמת ההשכלה של הפונים גבוהה יחסית בהשוואה לרמת ההשכלה הממוצעת של הורים יחידים בתוכנית. לכ 48% השכלה אקדמאית או על תיכונית אחרת ושיעורם של אלה שלמדו בתיכון עומד על כ 50%.

מרבית הפונים הגדירו את מצב בריאותם כטוב מאוד (64.4% מן הנשאלים). ממצא זה מתבטא גם בכך שמרבית הנשאלים (89.6%) ציינו כי אינם סובלים ממחלות כלל. ראוי להוסיף כי 8 נשאלים בלבד ציינו כי הם סובלים ממחלות נפשיות.

לוח 2: נתונים סוציו-דמוגרפים ומצב בריאותי - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

אחוז	
	מגדר
84.2	נשים
15.8	גברים
100%	סה"כ
	מצב משפחתי
61.0	גרוש \ פרוד \ אלמן
21.1	נשוי
17.9	רווק
100%	סה"כ
	הורות לילד קטן
63.7	לפחות ילד אחד מתחת לגיל 5
	גיל
26.5	עד 34
35.5	35-44
31.7	45-54
6.4	55 ומעלה
100%	סה"כ

המשך - לוח 2: נתונים סוציו-דמוגרפים ומצב בריאותי - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

אחוז	
	מגזר
91.1	יהודים ותיקים
8.0	עולים חדשים (משנת 1990 ואילך)
0.9	ערבים
100%	סה"כ
	מידת הדתיות
46.8	חילוני
38.0	מסורתי
8.8	דתי
6.4	דתי מאוד
100%	סה"כ
	מוסד לימודים אחרון
2.1	בית ספר יסודי או חטיבת ביניים
49.9	תיכון (עיוני/מקצועי)
31.9	אוניברסיטה או מכללה
100%	סה"כ
	מצב בריאותי
64.4	טוב מאוד
21.6	טוב
10.1	לא כ"כ טוב
4.0	לא טוב כלל
100%	סה"כ
	מחלות²
89.6	לא סובל ממחלות
6.4	סובל ממחלה אחת
4.1	סובל משתי מחלות ומעלה
100%	סה"כ

(1) מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

(2) מחלות כרונית (כגון מחלות לב, אפילפסיה), מחלות הדורשות טיפול רפואי קבוע לפחות פעם בשבוע (כמו דיאליזה), מחלות נפש, שברים או בעיות גפיים אחרות.

(ג) מאפייני תעסוקה, מקורות הכנסה ודיור (לוחות 3, 4)

מחציתם של הפונים (50.4%) עבדו בזמן קיום הסקר. בקרב הפונים העובדים כמחצית הועסקו במשרה חלקית. כשליש מן הנשאלים העובדים (34%) הועסקו בשנה האחרונה עד חצי שנה בלבד וכשני שלישים (61.2%) מן הנשאלים העובדים קבלו שכר לפי שעת עבודה, שיעור הגבוה מהשיעור באוכלוסייה⁶.

התפלגות משלחי היד של הפונים מעידה על עיסוקים המתואמים עם מצב סוציו-אקונומי גבוה יותר בהשוואה לכלל אוכלוסיית ההורים היחידים שהיו זכאים לתכנית, נקודה המתיישבת עם רמת ההשכלה הגבוהה יחסית. כך למשל, קרוב ל 30% עבדו במקצועות הפקידות, כ 25% במכירות ושירותים וכ 20% במקצועות חופשיים וטכניים. בדומה לכך, הענף הכלכלי השכיח היה הסקטור הציבורי (37.9% מן המקרים).

לוח 3: מאפייני תעסוקה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹

אחוז	
	מצב תעסוקתי בזמן הראיון
50.4	עובד/ת
54.1	מתוכם: עובדים במשרה חלקית
40.6	מחפשת/ת עבודה
2.8	לומד/ת
3.6	לא בכוח עבודה ²
2.5	אחר ³
100%	סה"כ
	משלחי יד
29.1	פקידות
25.0	מכירות ושירותים
20.3	מקצועות חופשיים וטכניים
8.7	בלתי מקצועיים
8.1	עובדים מקצועיים (כולל תעשייה ובינוי)

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

2 לא עובד/ת לא לומד/ת ולא מחפשת/ת עבודה

3 כאן נכללו 9 מקרים בלבד. אחר כלל לדוגמא, "אחרי ניתוח", "בחופשת לידה", "מתחילה בשבוע הבא".

⁶ כ 40% לפי הערכות מינהל מחקר וכלכלה, על סמך סקר שבוע העבודה.

המשך - לוח 3: מאפייני תעסוקה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹

אחוז	
4.1	מקצועות אקדמאים
3.5	מנהלים
1.2	עובדים מקצועיים בחקלאות
100%	סה"כ
<u>ענף כלכלי</u>	
37.9	סקטור ציבורי ⁴
18.0	בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסים אחרים, נכסי דלא נידי, פעילויות השכרה ושירותים עסקיים
16.3	חקלאות, תעשייה (כרייה וחרושת), בינוי (בנייה ועבודות הנדסה אזרחית), חשמל ומים ⁵
16.0	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים, אופנועים וקטנועים וטובין לשימוש אישי וביתי
5.2	שירותים למשק הבית
3.6	תחבורה, אחסנה ותקשורת
2.9	שירותי אירוח ואוכל
100%	סה"כ
<u>אופן תשלום השכר</u>	
61.2	לפי שעה
3.0	לפי יום
35.8	לפי חודש
100%	סה"כ
<u>היסטוריה תעסוקתית בשנה האחרונה</u>	
11.2	לא עבד
34.0	עבד עד 6 חודשים
27.2	עבד בין 7-11 חודשים
27.7	עבד 12 חודשים מלאים
100%	סה"כ

(4) חינוך 17%, שירותי בריאות ושירותי סעד ורווחה 11.4%, שירותים קהילתיים, חברתיים, אישיים ואחרים 5.9%, מנהל ציבורי 3.6%.

(5) תעשייה 13.1%, בינוי 1.6%, חקלאות 1.3%, חשמל ומים 0.3%.

כשליש מן הפונים לקו קריירה השתכרו מעבודתם ברם קבלו לפחות תמיכה אחת נוספת (דהיינו גמלה להבטחת הכנסה, גמלה להשלמת הכנסה, דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי, דמי מזונות מבן הזוג, גמלה אחרת מן המוסד לביטוח לאומי או סיוע בשכר דירה ממשרד השיכון), כשליש נוסף נתמך בלבד, קרי התקיים ללא שכר מעבודה (34.3%, 33.1%, בהתאמה). שיעור דומה אך נמוך מכך של נשאלים (30.3%) השתכרו מעבודתם בלבד.

שיעור גבוה מהמרוויינים, כ 60% העידו כי הם מתגוררים בדירה בבעלותם, בבעלות בן או בת הזוג לשעבר, או בבעלות אדם אחר ממשק הבית. זאת בהשוואה לשיעור בעלי הדירות מכלל אוכלוסיית ישראל שעמד על 70.7% באותה שנה⁷. כשליש התגוררו בשכירות פרטית ומעט מעל 7% התגוררו בשכירות ציבורית.

לוח 4: מקורות הכנסה⁸ ודיוור - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

אחוז	
	מקורות הכנסה
34.3	שכר מעבודה ומקבל לפחות תמיכה אחת
33.1	אין שכר, מקבל לפחות תמיכה אחת ⁹
30.3	שכר מעבודה בלבד
2.2	אין הכנסה כלל
100%	סה"כ
	בעלות על דירה
44.0	דירה בבעלות המתקשר או בן זוג לשעבר
32.0	שכירות פרטית
15.4	דירה בבעלות אדם אחר מבני משק הבית
7.4	שכירות ציבורית
1.2	בן משפחה לא ממשק הבית
100%	סה"כ

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

⁷ ראו נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, www.cbs.gov.il

⁸ להתפלגות מקורות ההכנסה לפי כל הקטגוריות שנשאלו, ראו לוח מס' 1, נספח מס' 3.

⁹ תמיכות נוספות: הבטחת הכנסה, השלמת הכנסה, דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי, דמי מזונות מבן הזוג, גמלה אחרת מן המוסד לביטוח לאומי, סיוע בשכר דירה ממשרד השיכון.

(ד) הערכת הייעוץ הטלפוני

לוחות מס' 5-8 מתארים את המשתנים הקשורים לשיחה עם הפסיכולוג התעסוקתי מטעם קו קריירה.

תוכן השיחה – ציפיות אל מול תוצאות (לוח 5)

בסקר נשאלו המרואיינים הן אודות ציפיותיהם מן השיחה עם הפסיכולוגים והן על תוכן השיחה שהתנהלה בפועל. באופן כללי נמצאו הבדלים בין הציפיות לבין תכני השיחה שהתקיימו. שיעור גבוה מקרב הפונים, קרוב ל 30%, ציפו לקבל הצעות עבודה בשיחה. מאחר וזו לא הייתה מטרת השירות ולא הייתה ביכולתם של הפסיכולוגים להציע הצעות עבודה, ציפייה זו לא מומשה. יחד עם זאת בכל הקשור לקבלת יעוץ פסיכולוגי אישי ולעזרה בפיתוח מיומנויות עבודה, אנו עדים למגמה ההפוכה, כלומר של ציפיות נמוכות בהשוואה לתוצאות בפועל, בעוד שרק 8.8% מן הנשאלים ציפו לקבל מענה לעניינים אישיים, בפועל הייתה התייחסות לתכנים אלה בשיעור כמעט כפול מכך, קרי 16% מן המקרים. בדומה לכך, 8.5% בלבד מן הנשאלים ציפו לקבל עזרה בפיתוח מיומנויות עבודה, בעוד שבפועל עזרה מסוג זה התקבלה בלמעלה מרבע מן המקרים. ככול הקשור למידע על תוכנית הורים יחידים וייעוץ בבחירת כיוון תעסוקה, הציפיות תאמו את השיחה בפועל ולא הסתמנו פערים מהותיים.

לוח 5: תוכן השיחה עם הפסיכולוג – ציפיות אל מול תוצאות, הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

תוכן בפועל	תוכן מצופה	
53.3	45.6	יעוץ בבחירת כיוון תעסוקה
0.0	29.9	הצעות עבודה
16.0	8.8	יעוץ פסיכולוגי בעניינים אישיים
		עזרה בפיתוח מיומנויות עבודה (רישום קורות חיים, הכנה למבחני מיון ולראיונות עבודה)
25.5	8.5	
5.2	7.1	מידע על תוכנית הורים יחידים
100%	100%	סה"כ

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

שביעות רצון מהשיחה (לוח 6)

ארבע שאלות בסקר עסקו ישירות במידת הקשב והרגישות של הפסיכולוג בזמן השיחה עמו. כמו כן הוצגה שאלה מסכמת אחת שעסקה בתחושה הכללית שהייתה לפונה בשיחה. שיעור גבוה, כ 80% מהנשאלים, ציינו כי הפסיכולוג היה סבלני, קשוב, מבין ורגיש, בזמן השיחה הטלפונית. על מנת לבחון את שביעות רצונם של הנשאלים על פני כל המדדים חוברו ציוני הנשאל עבור כל אחת מארבע השאלות לקבלת מדד מסכם לקשב ורגישות.

טווח ציוני המדד נע בין 4 ל 12 כאשר ככל שהציון גבוה יותר כך מידת הרגישות והקשב גבוהים יותר. ממוצע המדד המסכם לקשב ורגישות עמד על 11.4¹⁰, ממוצע הקרוב מאוד לטווח העליון של הציונים האפשריים, קרי קשב ורגישות מקסימליים. זאת ועוד, מרבית הנשאלים (77.2%) נתנו את הציון 12, כלומר ציינו כי הפסיכולוג היה סבלני, קשוב, מבין ורגיש, בצורה מרבית. אין זה מפתיע אם כן שכאשר נתבקשו הנסקרים לסכם כיצד הרגישו בשיחה עם הפסיכולוג, 90.9% מהם דווחו כי חשו טוב או טוב מאוד.

לוח 6: רמת הקשב והרגישות של הפסיכולוג - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים**מסה"כ¹.**

אחוז	
	האם הפסיכולוג גילה סבלנות כלפיך?
89.0	במידה רבה
10.1	במידה בינונית
0.9	כלל לא
100%	סה"כ
	באיזו מידה הרגשת שהפסיכולוג מקשיב לך?
89.2	במידה רבה
9.7	במידה בינונית
1.1	כלל לא
100%	סה"כ

¹⁰ במבחן Cronbach's α שנערך לבדיקת מהימנותו הפנימית של מדד זה נמצא כי $\alpha = 0.85$.

המשך - לוח 6: רמת הקשב והרגישות של הפסיכולוג - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ.¹

אחוז	האם הפסיכולוג גילה הבנה לדבריך?
85.8	במידה רבה
10.4	במידה בינונית
3.8	כלל לא
100%	סה"כ
	האם הפסיכולוג היה רגיש כלפיך?
82.3	במידה רבה
14.0	במידה בינונית
3.8	כלל לא
100%	סה"כ

מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

תרומת השיחה (לוח 7)

הלוח מתאר את התפלגותן של חמש שאלות שעוסקות בתרומת השיחה עם הפסיכולוג. כמחצית (48.1%) מן הנשאלים ציינו כי השיחה תרמה לשיפור הדימוי והביטחון העצמי שלהם, במידה רבה או בינונית. שיעור דומה (52.4%) של נשאלים ציין כי השיחה תרמה לחיזוק האמונה ביכולתם למצוא עבודה, במידה רבה או בינונית. שיעור לא מבוטל (38.2%) מן הנשאלים ציינו כי השיחה סייעה להם בבחירת מקצוע או בהכוונה לייעוץ מקצועי, שיעור דומה לכך (36.3%) דווח כי השיחה תרמה בשיפור מיומנויות הקשורות בכתיבת קורות חיים, במידה רבה או בינונית. ולבסוף, כשליש (29.7%) מן הנשאלים ציינו כי השיחה סייעה להם לשפר את יכולתם לעבור ראיון עבודה, במידה רבה או בינונית.

לשם סיכום מידת התרומה של השיחה עם הפסיכולוג, נבחן שיעורם של הנשאלים שציינו כי השיחה תרמה להם, בלפחות אחת מחמש השאלות שנסקרו מעלה. מדד זה מורה כי מרביתם (73.1% של הנשאלים) דיווחו, בשאלה אחת לפחות, כי השיחה עם הפסיכולוג תרמה להם¹¹. גם כאשר מציבים מדד מחמיר יותר, אשר לוקח בחשבון רק את אלה שהשיבו כי השיחה תרמה להם במידה רבה, נמצא כי קרוב למחצית (48.7%) מן הנשאלים ציינו, בשאלה אחת לפחות, כי השיחה תרמה להם במידה רבה.

לוח 7: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים

מסה"כ¹.

אחוז	
48.1	שיפור הדימוי והביטחון העצמי
	תרם (במידה בינונית ורבה)
20.7	מתוכם: תרם במידה רבה
52.0	כלל לא תרם
52.4	חיזוק האמונה ביכולת למצוא עבודה
	תרם (במידה בינונית ורבה)
27.9	מתוכם: תרם במידה רבה
47.5	כלל לא תרם
36.3	שיפור מיומנויות בכתיבת קורות חיים
	תרם (במידה בינונית ורבה)
19.1	מתוכם: תרם במידה רבה
63.6	כלל לא תרם
29.7	שיפור ביכולת לעבור ראיון עבודה
	תרם (במידה בינונית ורבה)
13.2	מתוכם: תרם במידה רבה
70.3	כלל לא תרם

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

¹¹ תרמה במידה רבה או בינונית.

המשך לוח 7: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

אחוז	
	בחירת מקצוע או הכוונה לייעוץ מקצועי
38.2	תרם (במידה בינונית ורבה)
15.8	מתוכם: תרם במידה רבה
61.8	כלל לא תרם

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

מצבם התעסוקתי של הפונים לקו קריירה, בזמן השיחה עם הפסיכולוג ובזמן ביצוע הסקר (לוח 8)

למרות שמטרות שיחת הייעוץ לא כללו השפעה ישירה על מציאת עבודה, בחנו את המצב התעסוקתי של הפונים בזמן השיחה עם הפסיכולוג ובזמן ביצוע הסקר. נמצא כי כמחצית (45.5%) מן הפונים שלא עבדו בזמן השיחה הטלפונית עם הפסיכולוג, עבדו מאוחר יותר קרי בזמן ביצוע הסקר. שיעור דומה אולם נמוך מכך של פונים שלא עבדו, בזמן השיחה עם הפסיכולוג, חיפשו עבודה בעת ביצוע הסקר (46.4% מן המקרים). בנוסף, היו מי שלמדו בקורסים שונים (3.2% מן הפונים).

למעלה משני שלישים (70.5%) מן הפונים לקו קריירה שעבדו בזמן השיחה עם הפסיכולוג, עבדו גם בזמן הסקר. ברם, כחמישית (22.7%) מן הפונים שעבדו בזמן הייעוץ הטלפוני, חפשו ולא מצאו עבודה בזמן ביצוע הסקר, דבר שעולה בקנה אחד עם העובדה שהכניסה והיציאה ממצב של תעסוקה אופיינית לאוכלוסייה זו המתאפיינת הן ברמת כישורים והן ברמות שכר, לא גבוהות.

בשל מערך המחקר, לא ניתן לייחס את העובדה שכמחצית מן הפונים שלא עבדו בזמן השיחה מצאו עבודה לאחריה (בזמן הסקר), לשירות אותו קיבלו במסגרת התכנית (לשיחת הטלפון). אולם ניתן לשער כי יתכן ולשיחה הייתה זיקה כלשהי למצבם התעסוקתי של הפונים. מסקנה זו עשויה להתחזק כאשר מתבוננים בקומץ הפונים (11 במספר) שעבדו בזמן השיחה עם הפסיכולוג והחליפו מקומות עבודה, לאחר שיחה זו. כאשר נשאלו בזמן הסקר לגבי מידת שביעות רצונם מן העבודה החדשה בהשוואה לעבודתם הקודמת, העידו מרביתם על שביעות רצון רבה יותר. היות ונתונים אלה מצביעים על הסתמנותה של מגמה שעיקרה זיקה חיובית בין השיחה למצב התעסוקתי של הפונים, ניתן שהדבר רומז גם על תרומה חיובית של השיחה במובן זה, ברם לממצאים אלה יש להתייחס במשנה זהירות.

לוח 8: מצבם התעסוקתי של הפונים לקו קריירה, בעת השיחה עם הפסיכולוג ובעת ביצוע הסקר - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים מסה"כ¹.

מצב תעסוקתי בעת השיחה עם הפסיכולוג		מצב תעסוקתי בעת ביצוע הסקר
לא עובד/ת	עובד/ת	
45.5	70.5	עובד/ת
46.4	22.7	מחפשת עבודה
3.2	6.8	לומד/ת
3.2	0.0	לא בכוח העבודה ²
1.8	0.0	אחר
100%	100%	סה"כ

1 מקור: סקר "קו קריירה", מינהל מחקר וכלכלה.

2 לא עובד/ת לא לומד/ת ולא מחפשת עבודה

(ה) הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג התעסוקתי, לפי משתני הרקע של הנבדקים

בבדיקות שערכנו על מנת לבחון אלו משתני רקע של הנשאלים נמצאו קשורים למידת התרומה מן השיחה עם הפסיכולוג, כפי שנמדדה באמצעות המדד המסכם, נמצא כי יותר גברים (85.4%), מנשים (69.9%) דיווחו על תרומה בשאלה אחת לפחות מבין חמש השאלות שעסקו בתרומה¹². מעבר לכך, לא נמצאו הבדלים משמעותיים ומובהקים בין הקבוצות שבדקנו, לגבי תרומת השיחה.

עם זאת, ראוי להצביע על הסתמנותן של מגמות חשובות אחרות. מצאנו דמיון בין קבוצת הנשואים ובין קבוצת הגרושים, פרודים או אלמנים, במידת התרומה (כ 70%, בשתי הקבוצות), כמו גם בין קבוצת העובדים ובין קבוצת מחפשי העבודה (כ 70%, בשתי הקבוצות). לגבי המשתנים מגזר, בעלות על דירה ומצב הבריאות נכרים הבדלים, אך משום שמדובר במספר מקרים קטן לא ניתן להעריך את תרומת המשתנים להשפעה על השאלות הנ"ל.

¹²ראוי לציין כי הבדל זה הינו מובהק $\chi^2=4.13$, $df=1$, $p<.05$ ראו לוחות מס' 2-5, נספח מס' 3.

הסתמנותן של מגמות בנוגע למאפיינים המשפיעים על תרומת השיחה מלמדת כי יש להמשיך ולהרחיב את אוכלוסיית הסקר לקבלת מספר מקרים גדול דיו על מנת לאפשר בדיקה מרחיבה יותר שתלמד אותנו אודות הקשר בין מאפייני הפונים לבין תרומת שיחת הייעוץ.

(ו) הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג התעסוקתי, לפי אורך השיחה עמו

אורך השיחה הממוצע עם הפסיכולוג עמד על 36.4 דקות. אורך השיחה המינימאלי עמד על חמש דקות ואילו המקסימאלי היה שעה וארבעים דקות. מצאנו כי אורך השיחה עם הפסיכולוג אינו קשור למידת התרומה מן השיחה עמו.

דיון ומסקנות

הסקר שנערך על השירות הפסיכולוגי התעסוקתי שניתן באמצעות הטלפון, ביקש כזכור לעמוד על מאפייני הנעזרים בשירות, על מאפייני שיחת הטלפון עם הפסיכולוג, לרבות התרומה שהופקה ממנה על ידי המתקשר ולבסוף לבחון האם תרומה זו תלויה במאפיינים השונים של הנעזרים. בחלק זה של הדו"ח נעמוד על המסקנות שנגזרות ממצאי הסקר ונצביע על כיוונים אפשריים למתן השירות בעתיד. ראוי להזכיר כי מדובר במחקר ראשוני שהתבסס על סקר טלפוני ועל כן יש להתייחס אל המסקנות הנובעות ממנו כאל מסקנות ראשוניות, חרף חשיבותן.

מאפייני הפונים אל השירות

מצאנו כאמור כי רוב הנעזרים היו נשים, שאין להן בן זוג (רווקות, גרושות, פרודות או אלמנות), אמהות, מרביתן לילדים קטנים, יהודיות, צעירות, חילוניות ובריאות. מרביתן גרות בדירה בבעלותן או בבעלותו של בן הזוג לשעבר.

מבחינת מאפייני התעסוקה כמחצית מהמתקשרים לא עבדו כלל בזמן הסקר, והמחצית השנייה אמנם עבדה בזמן הסקר, אך מקרבה, הרוב הועסק במשרה חלקית בלבד וקבל שכר לפי שעה, כאשר חלק לא מבוטל הועסק מספר חודשים בודדים בלבד (עד חצי שנה) בשנה שחלפה. באופן יחסי מדובר באוכלוסייה בעלת מאפיינים מקצועיים גבוהים מאלה של הזכאים להשתתפות בתכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה, ברובה בעלת מקצוע (חלק נכבד ממנה מועסק בסקטור הציבורי) ומשכילה, כמחציתה בעלת השכלה תיכונית וכמחצית נוספת בעלת השכלה על תיכונית ואקדמאית.

מאפייני הנעזרים מצביעים על תת ייצוג של קבוצות מסוימות באוכלוסייה ובעיקר, דתיים, ערבים ועולים חדשים הן מחבר מדינות עצמאיות והן ממדינות אחרות לרבות אתיופיה. קבוצות אוכלוסייה אלה נמנות ברובן על מקבלי הבטחת הכנסה ויש לשקול ביצוע של פעולות יישוג (reaching out), על מנת שגם הן תוכלנה להיתרם מן השירות. בהקשר זה יש לציין שלמרות ששיעור העולים החדשים הפונים היה נמוך יחסית, כאשר נבחנה תרומת השיחה לפי וותק בארץ לא נראו הבדלים משמעותיים, דבר המלמד על כך, שלאחר שאוכלוסיית העולים החדשים הגיעה לכדי קיום השיחה, היא נתרמה ממנה באופן דומה לוותיקים.

יחד עם זאת, אין ספק שקבלת שירות פסיכולוגי תעסוקתי ובעיקר באמצעות הטלפון מהווה מכשול עבור אוכלוסייה שאינה דוברת את השפה באופן רהוט. השיעור הנמוך של הפונים

בעיקר מקרב אוכלוסיית הערבים מחייב לשקול מתן שירות זה גם בשפה הערבית וגם בשפות הרוסית והאמהרית כדי להקל על פונים דוברי שפות אלה.

מאפייני השיחה עם הפסיכולוג התעסוקתי

(1) תוכן שיחה - ציפיות מול תוכן שיחה בפועל

מרבית הנעזרים ציפו שהפנייה הטלפונית תלווה בהצעות עבודה, זאת למרות שהובהר לכל מתקשר שזו אינה מטרת השיחה. נראה כי לממצא זה מספר הסברים. הראשון הוא שהבהרת הציפיות לא הופנמה עד תום על ידי הנעזרים משום שמשאלת לבם למצוא עבודה היא כה חזקה. הסבר אחר לממצא זה עשוי להיות מקושר לעובדה שמרבית הנעזרים שמעו על השירות דרך גורמים בשירות התעסוקה דבר שהתקשר אסוציאטיבית אצלם עם חיפוש ומציאת עבודה. יתכן ויש לשקול לשים דגש רב יותר על פרסום השירות באמצעים נוספים בנוסף להבהרה ברורה יותר של מטרת השירות והציפיות ממנו.

מצאנו כי הנעזרים קבלו בפועל יותר יעוץ אישי ועזרה בפיתוח מיומנויות עבודה (רישום קורות חיים, הכנה למבחני מיון ולראיונות עבודה), מאשר ציפו. הנעזרים, אם תרצו, הופתעו לטובה ביחס לתכנים אלה. נראה כי על פניו העובדה שהפסיכולוגים נתנו כלים קונקרטיים להתמודדות עם המשימה הספציפית של מציאת עבודה נאותה, איננה דורשת הסבר. הממצא היותר מעניין הוא אפוא, זה הנוגע למתן היעוץ האישי. התייחסות לצד הרגשי של הנעזר היא סוג של סיוע שההיגיון מורה שאותו יגיש פסיכולוג. אולם מעבר לכך, מתן יעוץ אישי בשיחה טלפונית שמופעלת מטעם שירות תעסוקתי לאוכלוסייה מוחלשת (כפי שהצבענו לעיל), מרמז על התייחסות הוליסטית לנעזר ובעיקר על ההבנה שהיותו מובטל (או מועסק בצורה חלקית) לא מנותקת משאר מצוקותיו ומהמיצב החברתי שלו. האבטלה עשויה להיות מחד תוצאה של מאפייני אי שוויון ריבודי ושל מצוקות על רקע אישי ומאידך יתכן גם שהאבטלה עצמה עלולה להוביל לאובדן המעמד החברתי ולמצוקות נפשיות ואחרות.

מן הצד השיווקי של התוכנית, נראה כי יתכן ויש מקום לחדד את הלגיטימיות לפנות לשרות גם סביב מצוקות שונות שקשורות באופן עקיף לאבטלה, קרי קשורות יותר למכלול החיים של המובטל. אולם, יש לשקול כיצד לעשות זאת על מנת שהשירות לא יוצף בשיחות שאין להן נגיעה למטרתו. חשוב גם להבהיר בעת הפרסום כי בזמן השיחה ניתן לתרגל בפועל מיומנויות עבודה (רישום קורות חיים, הכנה למבחני מיון ולראיונות עבודה).

הלימה בין התוכן המצופה לזה שהתקיים בשיחה הלכה למעשה נמצאה לגבי "יעוץ על כוון תעסוקתי" ו"מידע על תוכנית הורים יחידים". נראה שנתונים אלה מעידים יותר מכל על הצלחת הפן השיווקי של התוכנית בתיאור המטרות בפני הנעזרים.

2. שביעות הרצון מן השיחה – מדדי קשב ורגישות

מצאנו כי הפסיכולוגים בלטו הן בסבלנותם, הן במידת הקשב שלהם, הן במידת הבנתם והן במידת רגישותם כלפי הנעזרים בשירות. ממצאים אלה הנם בעלי חשיבות רבה שכן הם מעידים על מידת האמפתיה שחשו הפונים בשיחה. במילים אחרות הנעזרים חשו שאיש המקצוע מתעניין בהם. מאפיינים אלה של השיחה מצביעים על כך שהפסיכולוגים נתנו מקום לפורקן של רגשות ולוונטילציה (דבר שהתבטא גם בממצא שמצביע על פער בין הציפיות לקבלת יעוץ אישי בשירות ובין הייעוץ שניתן בפועל, עליו עמדנו לעיל).

ניתן לראות בנתונים אלה גם ממד של תרומה. עבור אוכלוסיות מוחלשות ופגיעות במאפיינים החברתיים שלהם החוות בדרך כלל בידוד חברתי רב, שיחה מעין זו עשויה להוות תרומה לפונים ברמה האישית. המסקנה הנגזרת מכך היא שכיוון התערבותי מסוג זה יכול להיות יעיל ומקדם עבור המתקשרים.

3. תרומת השיחה

כמחצית מן הנשאלים ציינו שהשיחה תרמה לדימוים העצמי ולחיזוק אמונתם ביכולתם למצוא עבודה. כמעט 40% מן הנשאלים ציינו כי השיחה סייעה להם בבחירת מקצוע או בהכוונה לייעוץ מקצועי. ממצאים אלה עולים בקנה אחד עם הנתונים שנידונו לעיל בדבר הקשב והרגישות שהפגינו הפסיכולוגים. תרומה זו ניתן להבין במונחים של העצמה. אין להסיק מן האמור לעיל כי העצמת הנעזר יכולה להתחולל בהתערבות טיפולית יחידה אולם ניתן לראות מכך כי היא יכולה להתחיל משם או להבנות מנקודה זו ולהוות בסיס לחיזוק האמונה ביכולתו של הפונה להשתלב בשוק העבודה או לשפר את תעסוקתו.

אוכלוסיות מוחלשות סובלות לרוב ממצוקות רבות, לרבות דימוי עצמי נמוך, תחושות של חוסר אונים וחוסר שליטה על מצבן. ניתן לומר כי התרומה הבולטת של השיחה מצויה בכך שהיא העצימה את המתקשרים, השיבה להם תחושה של שליטה ואמונה בעצמם, לטענתם. שוב, מסקנות אלה צריכות להיות מושמות בהקשר בו בוצעה ההתערבות ולהתחשב במטרותיה ואין הן מרמזות על שינויים קיצוניים או ארוכי טווח בחיי הנעזרים. ברם, השבת תחושת שליטה ואמונה עצמית אפילו לפרק זמן קצר או בצורה חלקית עשויים להוות צעד משמעותי בדרך

למציאת עבודה, במיוחד עבור אלה שהתייאשו מלחפשה אולם גם עבור אלה שכישלונם במציאת עבודה ערער זה מכבר את תחושת הביטחון שלהם. שיעור גדול יחסית של נשאלים ציין כי השיחה עזרה להם בתחושה שיוכלו לעבור ראיון עבודה ובמיומנויות של כתיבת קורות חיים. ניתן לראות תרומה זו כהישג משמעותי בעיקר בהתחשב בכך שמדובר היה בהתערבות מקצועית חד פעמית שנעשתה כאמור באמצעות הטלפון. אימון בכתיבת קורות חיים ובמיומנויות ראיון הן משימות מורכבות שדרושות תרגול. למרות זאת, הצליח הצוות המקצועי לתרום למתקשרים בתחומים אלה. המדד המסכם של תרומת השיחה מעיד על כך כי השיחה תרמה למרבית הנשאלים, לפחות בפרמטר אחד. ראוי להזכיר כי אורך השיחה עם הפסיכולוג אינו קשור למידת התרומה מן השיחה. משמעות הדבר היא שגם שיחה קצרה וממוקדת יכולה לסייע למתקשר. נקודה זו יכולה לסייע לתכנון מצבת כוח האדם בזמן איוש קווי הטלפון למשל.

כאמור, למרות שלא ציפינו ששיחת הטלפון עם הפסיכולוג תגרום למציאת עבודה, מצאנו שכמחצית מן הפונים שלא עבדו בזמן השיחה הטלפונית עם הפסיכולוג, עבדו בעת הראיון. זאת ועוד, שני שלישים מן הפונים ל"קו קריירה" שעבדו בזמן השיחה עם הפסיכולוג, עבדו גם בזמן ביצוע הסקר. בנוסף, קומץ האנשים שהחליפו מקומות עבודה לאחר שיחת הטלפון ציינו בחלקם הגדול כי הם שבעי רצון ממנה במידה רבה יותר בהשוואה לעבודה בה עבדו לפני שיחת הייעוץ. אולם לצד זאת, אין להתעלם מהשיעורים הגבוהים של הפונים שעבדו בזמן השיחה עם הפסיכולוג שהיו עסוקים בחיפוש עבודה בעת ביצוע הסקר. על מנת להבין לעומק את משמעותם של הממצאים הללו ואת זיקתם לשיחת הייעוץ הטלפונית, יש להרחיב את כר החקירה.

הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג, לפי משתני הרקע של הנבדקים

מבין כל משתני הרקע שנבחנו נמצא כי התרומה מן השיחה עם הפסיכולוג תלויה אך ורק במגדר, כך שיותר גברים מנשים דווחו על תרומה של השיחה. הסבר אחד לממצא זה יכול להתבסס על התופעה של סלקציה עצמית בפנייה לקו קריירה. שיעור הגברים מקרב הפונים הוא נמוך ביותר כאשר ידוע כי גברים פונים לעזרה פחות בהשוואה לנשים (לרבות עזרה פסיכולוגית, כפי שראינו גם כאן). מכאן, שגברים אשר פנו לשירות קו קריירה אינם מייצגים את האוכלוסייה הגברית בכללותה, כלומר מדובר בגברים בעלי מאפיינים ייחודיים בכל הקשור לפנייה לעזרה. מעבר להסבר לפיו נשים נוטות להיעזר יותר באנשי מקצוע, לנשים יש יותר רשתות תמיכה חברתיות בהשוואה לגברים. יתכן ומשום שסיוע מהסוג שנבחן, חדש יותר לגברים, פחות זמין להם ופחות

לגיטימי חברתית (כאן מצוי דווקא היתרון של הטלפון), הם תפסו אותו כתורם יותר, בהשוואה לנשים.

העובדה שמשתני הרקע לא נבאו הבדלים במידת התרומה מן השיחה, עשויה להעיד על היכולת של הפסיכולוגים להתגבר על הבדלים בין אנשים, מגזרים וקבוצות שונות, ולתת מענה אוניברסאלי והולם לכלל הנעזרים, אולם יש להמשיך ולבדוק את הנושא כדי לאושש מסקנה זו. לצד זאת יש לזכור כי מצאנו תת קבוצות באוכלוסייה – (עולים ערבים), עליהן עמדנו בחלק הראשון של דיון זה, שמיעטו להשתמש בשירות. ממצאינו מעידים כי פרטים הנמנים על אוכלוסיות אלה אשר כן פנו לשירות, נתרמו ממנו במידה זהה לשאר קבוצות האוכלוסייה. המסקנה המתבקשת מכך עשויה להיות אפוא שיש לפעול על מנת להפוך את השירות לנגיש יותר עבור תת אוכלוסיות אלה (למשל בשפה שונה), ולא דווקא לספק להם שירות חלופי כפי שנכון לעשות במקרים מסוימים.

לסיכום ניתן אם כן לומר כי בנסיבות בהן הופעל קו קריירה, ובהתחשב במגבלותיו עליהם עמדנו במסמך זה, ניתן לייחס לשירות הצלחה בעיקר לאור הממצאים שמצביעים על שביעות הרצון מן השיחה ועל התרומה ממנה. המלצותינו לגבי המשך מתן השירות בעתיד נוגעות בעיקר למידת נגישותו לאוכלוסיות נוספות.

נספחים

נספח מס' 1: שאלון הפסיכולוג

התוכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה

'קו קריירה' - ייעוץ פסיכולוגי תעסוקתי בטלפון

טופס שאלון לפסיכולוג התעסוקתי - שיחה ראשונה

A1 - תאריך _____

A2 - תחילת שיחה _____

A3 - סיום שיחה _____

A4 - אורך השיחה בדקות _____

A5 - קביעת המשך לשיחה :

1. כן

2. לא

A6 - שם היועץ _____

A7 - שם פרטי _____

A8 - שם משפחה _____

A9 - ת.ז. _____

A10 – טלפון _____

A11 - טלפון נייד _____

A12 – גיל _____

A13 – מין:

1. זכר

2. נקבה

A14 - מצב משפחתי:

1. רווקה

2. נשואה

3. גרושה

4. אלמנה

5. פרודה

6. אחר

A15 – פרט _____

A16 – מס' ילדים _____

גיל		מס'
	ילד 1	A17
	ילד 2	A18
	ילד 3	A19
	ילד 4	A20
	ילד 5	A21
	ילד 6	A22
	ילד 7	A23
	ילד 8	A24
	ילד 9	A25

A26 – כתובת _____

A27 - שנות לימוד _____

תעודה אחרונה:

<u>מספר</u>	<u>תאור</u>	<u>כַן</u>	<u>לא</u>
A28	יסודי, חט"ב	1	2
A29	תיכון מקצועי	1	2
A30	תיכון עיוני	1	2
A31	בגרות מלאה	1	2
A32	טכנאי, הנדסאי	1	2
A33	תעודת הוראה	1	2
A34	BA	1	2
A35	MA ומעלה	1	2

_____ A36 – אחר

A37 - עובדת כיום:

1. כן
2. לא (עבור לשאלה 41)
3. חלקי

_____ A38 – במה

_____ A39 - כמה זמן (בחודשים)

_____ A40 - עיסוק אחרון/עיקרי

_____ A41 - כמה זמן עבד (בחודשים)

A42 - כמה זמן מובטל (בחודשים) _____

A43 - מקום עבודה _____

A44 - מקצוע/עיסוק _____

סיבת הפנייה

<u>מספר</u>	<u>תאור</u>	<u>כן</u>	<u>לא</u>
A45	חיפוש עבודה	1	2
A46	ייעוץ פסיכולוגי	1	2
A47	ייעוץ תעסוקתי	1	2
A48	בעיה משפחתית	1	2
A49	חיפוש מידע תעסוקתי	1	2
A50	עבור בן משפחה	1	2

A51 – אחר, פרט _____

A52 - בעיות בריאות:

1. כן

2. לא

A53 – פירוט _____

איך שמעת על המוקד:

מספר	תאור	כן	לא
A54	לשכה	1	2
A55	תקשורת	1	2
A56	חברים	1	2
A57	אינטרנט	1	2

A58 – אחר, פרט _____

סיכום השיחה השיחה עסקה ב:

A59 - ייעוץ פסיכולוגי (פרוט): _____

A60 - ייעוץ תעסוקתי _____

A61 - מיומנויות חיפוש עבודה _____

A62 – הפנייה _____

שביעות רצון מהשיחה:

A63 - עפ"י הפונה: 5 4 3 2 1

A64 - עפ"י היועץ: 5 4 3 2 1

שיחה שנייה**A65** – תאריך _____**A66** – עובד:

1. כן
2. לא
3. חלקי

A67 - עד כמה תרמה השיחה הקודמת _____**A68** - האם להרגשתנו חלה התקדמות בהתארגנות התעסוקתית:

1. כן
2. לא

A69 – הערות _____

נספח 2: שאלון הסקר

תכנית שילוב הורים יחידים מקבלי גמלאות בשוק העבודה

סקר מעקב – קו קריירה

שלום שמי "XXX"

ואני מתקשר/ת מטעם משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, אפשר לדבר עם: yyyyyyy ?
למראיין : אם ענה המראיין עצמו - המשך ;

אם ענה מישהו אחר שאל מתי ניתן לדבר עם: yyyyyyy ?

במסגרת תכנית ממשלתית להגדלת התעסוקה שהופעלה מאוגוסט 2003 ועד ליולי 2005 שמטרתה לסייע להורים יחידים מקבלי גמלת הבטחת הכנסה להיקלט במעגל העבודה, או, עבור הורים יחידים העובדים, להגדיל את היקף תעסוקתם, הופעל גם "קו קריירה" שירות פסיכולוגי תעסוקתי בטלפון. התכנית לשילוב הורים יחידים בשוק העבודה כללה מענק כספי לעובד, הנחות בתשלום למעונות ומשפחתונים, השתתפות בדמי נסיעות, הטבות למעסיקים ועוד.

אנו פונים אליך מטעם משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה והמרכז למידע והכוון תעסוקתי בשירות התעסוקה במסגרת סקר מעקב אחר אלה שנעזרו בשירות הפסיכולוגי התעסוקתי בטלפון.

הסקר הינו לשימושים סטטיסטיים בלבד.

האם הזמן נוח לך ? [אם ענה לא - קבע מועד חדש]

שאלת ניתוב

1. האם את עובדת כיום ?

א. כן

ב. לא, אני מחפשת אך לא מוצאת עבודה

ג. לא, לומדת בקורס הכשרה מקצועית במימון המשרד

ד. לא, לומדת בקורס אחר

ה. לא לומדת ולא מחפשת עבודה

ו. לא, אחר פרט _____

שאלות אודות הטיפול הפסיכולוגי בטלפון

2. איך נודע לך על השירות הפסיכולוגי התעסוקתי הטלפוני?
 אגרת מידע שקיבלתי בשירות התעסוקה
 פוסטר על קיר בלשכת שירות התעסוקה
 מהפקיד בלשכת התעסוקה
 מודעה בעיתון
 אינטרנט
 אחר, פרט _____
3. כיצד היית מדרג את השירות שקיבלת ממוקד 1-700 ועד לחזרת הפסיכולוגים אליך
 טלפונית?
 טוב מאוד
 בינוני
 לא טוב
4. מה היו הציפיות שלך מהשיחה עם הפסיכולוג/ית לקבלת הייעוץ הפסיכולוגי/תעסוקתי
 בטלפון?
 שאקבל הצעות עבודה
 שאקבל מידע על התכנית: מענקים, הכשרה מקצועית, הקמת עסק
 שאקבל ייעוץ בבחירת כיוון תעסוקה
 שאקבל ייעוץ פסיכולוגי בעניינים אישיים
 שאקבל עזרה בפיתוח מיומנויות עבודה
 כתיבת קורות חיים
 הכנה למבחני מיון
 הכנה לראיון עבודה
 אחר, פרט _____

5. מהו הקושי העיקרי בו את נתקלת בשוק העבודה בשוק העבודה?

איני מצליחה להתקבל למקומות עבודה
 איני מוצאת עבודה המתאימה לדרישותיי (שעות עבודה, שכר, אופי העבודה)
 לאחר שהתקבלתי לעבודה אני מתקשה להישאר לאורך זמן
 מסיבות הקשורות למאפייני המשרה (משרה זמנית)
 מסיבות של העדפותיי בקשר לעבודה
 מסיבות של העדפות המעסיק

*** איך הייתה התייחסות הפסיכולוג אליך בזמן שיחתכם?**

לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	6. האם הרגשת שהפסיכולוג מקשיב לך
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	7. האם הפסיכולוג גילה סבלנות כלפיך
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	8. האם הפסיכולוג היה רגיש כלפיך בעת השיחה
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	9. אם הפסיכולוג גילה הבנה לדברים שנאמרו

10. ובסה"כ איך הרגשת בשיחה?

טוב מאוד
 טוב
 לא כ"כ טוב
 לא טוב

11. למיטב זיכרוןך, במה בעיקר עסקה השיחה?

מידע על התכנית: מענקים, הכשרה מקצועית, הקמת עסק

ייעוץ בבחירת כיוון תעסוקה

ייעוץ פסיכולוגי בעניינים אישיים

עזרה בפיתוח מיומנויות עבודה

כתיבת קורות חיים

הכנה למבחני מיון

הכנה לראיון עבודה

אחר, פרט _____

עד כמה תרמה לך השיחה עם הפסיכולוג בקו קריירה לגבי התחומים הבאים?

לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	12. שיפור הדימוי/הביטחון העצמי
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	13. חיזוק האמונה ביכולתי למצוא עבודה
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	14. שיפור מיומנויות בכתיבת קורות חיים
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	15. שיפור ביכולת לעבור ראיון עבודה
לא יודע	כלל לא	כן, במידה בינונית	כן, במידה רבה	16. סיוע בבחירת מקצוע או הכוונה לתחום מקצועי

17. האם בעקבות השיחה פנית לגופים המעניקים תמיכה או הכוונה, אליהם לא פנית לפני הייעוץ הפסיכולוגי בטלפון?

כן, למי? _____

לא

שאלות אודות תעסוקה כיום

18. כמה חודשים עבדת בשנה האחרונה?

19. כמה שנים/חודשים עבדת בחמש שנים האחרונות?

למראיין בשאלות הבאות אנא התייחס למקום העבודה האחרון בו עבד המרואיין:

20. כמה זמן עבדת במקום עבודה במקום עבודתך האחרון (משנה/חודש) _____ עד שנה/חודש _____ ?

21. תארי את עיסוקך במקום העבודה העיקרי כיום (לדוגמא: מזכירה, תופרת, מטפלת בזקנים, חדרנית בבית מלון, מלצרית, מנהלת ייצור ועוד...) _____

22. האם את בעלת מקצוע או הכשרה בתחום מסוים?

כן

לא

23. תארי את סוג המקצוע או ההכשרה _____

24. באיזו מידה במהלך עבודתך כיום את עושה שימוש בכישורים/מקצוע אותם

רכשת בעבר?

כן, במידה רבה

במידה בינונית

במידה מועטה

כלל לא

25. תארי את פעילותו המרכזית של מקום עבודתך העיקרי כיום (לדוגמא: משק בית פרטי, חברה לשירותי ניקיון, חברת סיעוד, מסעדה, בית מלון ועוד) _____

26. האם את עובדת ביותר ממקום עבודה אחד בו זמנית כיום?

כן

לא

27. בכמה מקומות עבודה את עובדת כיום? _____
28. בדרך כלל כמה שעות בסך הכל את עובדת ביום בכל מקומות העבודה שלך? _____ שעות
29. בדרך כלל כמה ימים בשבוע את עובדת בכל מקומות העבודה שלך? _____ ימים
30. האם משרתך מוגדרת כמשרה חלקית?
- כן
 - לא
 - לא יודע
31. האם היית מעוניינת לשנות את מספר שעות העבודה השבועיות שלך?
- לא, איני מעוניינת לשנות
 - כן, הייתי מעוניינת להקטין את מספר שעות העבודה השבועיות
 - כן, הייתי מעוניינת להגדיל את מספר שעות העבודה השבועיות
32. מהן הסיבות לכך שאינך מגדילה את היקף שעות העבודה השבועיות על פי רצונך?
- ביקשתי לעבוד יותר שעות ונאמר לי שאין אפשרות
 - ביקשתי לעבוד יותר שעות ונאמר לי שאין אפשרות כרגע אך תתכן בעתיד
 - ביקשתי, אולם הציעו לי לעבוד בשעות שאיני יכולה
 - עדיין מחפשת להגדיל את מספר השעות באמצעות עבודה במקום עבודה נוסף
 - אחר
33. האם את לומדת כיום?
- כן, מה? _____
 - לא

34. האם את עובדת מעת לעת בשבת, ערב שבת או מוצאי שבת?

- א. כן
- ב. לא

למראיין : סמן תשובה אחת בלבד (במידה ועובדת ביותר ממקום עבודה אחד, יש להתייחס לעבודה עיקרית)

35. האם משכורתך בעבודה הנוכחית משולמת לפי שעה/יום/חודש?

- א. לפי שעה
- ב. לפי יום
- ג. לפי חודש
- ד. לא יודע
- ה. אחר, פרט _____

באילו דרכים חיפשת את עבודתך הנוכחית?

למראיין :

1. למי שעובד כמה עבודות – להתייחס לעבודה עיקרית
2. למראיין : להקריא כל אחד מהסעיפים

שאלה מס'	תיאור	כן	לא	לא ענה
36	מודעות 'דרושים' בעיתונים	1	2	9
37	תשדירי 'דרושים' ברדיו או בטלוויזיה	1	2	9
38	באמצעות האינטרנט	1	2	9
39	לשכת העבודה של שירות התעסוקה (ממשלתית)	1	2	9
40	חברת השמה פרטית (לדוג': ORS, מנפאואר)	1	2	9
41	סיוע של בני משפחה/חברים או מכרים	1	2	9
42	פנייה למעסיק – אישית או בכתב	1	2	9
43	אחר פרט _____			

44. באיזו דרך מצאת את מקום עבודתך הנוכחי?

למראיין : תשובה אחת בלבד

- א. מודעות 'דרושים' בעיתונים
- ב. תשדירי 'דרושים' ברדיו או בטלוויזיה
- ג. באמצעות האינטרנט
- ד. לשכת העבודה של שירות התעסוקה (ממשלתית)
- ה. חברת השמה פרטית (לדוג': ORS, מנפאואר..)
- ו. סיוע של בני משפחה/חברים או מכרים
- ז. פנייה למעסיק – אישית או בכתב
- ח. אחר, פרט _____

45. ומה היה שכרך ברוטו? _____ לחודש/לשעה/ליום
(למראיין: לציין האם השכר הוא לחודש, שעה, ליום או אחר (לפי פרמיות/תפוקה)

* אנה פרטי את סוג וגובה הכנסתך החודשית כיום

מס'	תאור	כן	לא	כמה לחודש? ₪
47-46	מקבלת הבטחת הכנסה	1	2	
49-48	שכר ברוטו בכל מקומות העבודה	1	2	
51-50	מקבלת השלמת הכנסה	1	2	
53-52	מקבלת דמי מזונות מבן הזוג	1	2	
55-54	מקבלת מזונות מביטוח לאומי	1	2	
57-56	גמלה אחרת מהמוסד לביטוח לאומי	1	2	
59-58	סיוע ממשרד הקליטה	1	2	
61-60	סיוע בשכר דירה ממשרד השיכון	1	2	

שאלות אודות מצב התעסוקה בעת השיחה עם פסיכולוג קו קריירה

62. האם בתקופה בה שוחחת לראשונה עם הפסיכולוג התעסוקתי מקו קריירה עבדת?

- כן
לא
לא יודע

63. האם החלפת את מקום עבודתך מאז?

- כן
לא

לימודים כיום

64. באיזו מסגרת את לומדת כיום?

- א. קורס הכשרה מקצועית של משרד העבודה
- ב. קורס להשלמת השכלה
- ג. קורס הכשרה באופן פרטי
- ד. אוניברסיטה/מכללה
- ה. אחר, פרט

65. תארי את תחום הלימודים

שאלות אודות היסטוריה תעסוקתית

66. האם בסה"כ תנאי עבודתך כיום (תפקיד, שכר, תנאים נלווים) טובים יותר או פחות מהתנאים

בעבודה בה עבדת בעת השיחה הראשונה עם פסיכולוג קו קריירה?

- א. טובים יותר כיום
- ב. אותו הדבר
- ג. טובים פחות כיום

67. כמה זמן את עובדת בעבודתך הנוכחית? _____ שנה _____ חודש

68. בשנה האחרונה כמה סה"כ חודשים עבדת?

69. בחמש שנים האחרונות כמה סה"כ שנים/חודשים עבדת? _____ שנה _____ חודש

70. מי יזם את סיום העבודה?

- א. המעסיק יזם את סיום עבודתי
- ב. אני עזבתי את מקום העבודה מיוזמתי
- ג. אחר, פרט _____

71. מדוע הסתיימה עבודתך?

למראיין : לא להקריא תשובות אלא אם כן המרואיין מתקשה

- א. עקב קשיים בשילוב בין שעות העבודה לשעות הטיפול בילד/ים
- ב. עקב קשיי הגעה למקום העבודה
- ג. עקב מצב בריאותי אישי / בני משפחה
- ד. עקב מעבר למקום מגורים מרוחק
- ה. עקב אי התאמה לדרישות המעסיק
- ו. עקב צמצומים במקום העבודה
- ז. עבודה הוגדרה מראש לפרק זמן קצוב והסתיימה
- ח. מקום עבודה נסגר
- ט. אחר, פרט _____

72. מדוע אינך מחפשת עבודה כיום?

- א. חיפשתי בעבר אך נואשתי מלמצוא עבודה
- ב. מצב בריאותי אינו מאפשר זאת
- ג. אחר, פרט _____

מצב תעסוקתי כיום

73. כמה זמן את מחפשת עבודה? _____ שנה _____ חודש

דרגי את כל אחד מהגורמים הבאים על סולם של 1-3 על פי חשיבותם בעבודה שאת מחפשת

כיום:

מס'	תאור	לא חשוב כלל	חשוב	חשוב ביותר	לא ענה
74.	שעות נוחות המאפשרות טיפול בילדים	1	2	3	4
75.	עניין ואתגר בעבודה	1	2	3	4
76.	שכר	1	2	3	4

4	3	2	1	בטחון תעסוקתי	.77
4	3	2	1	אווירה נעימה במקום העבודה	.78
4	3	2	1	קרבה למקום המגורים	.79
4	3	2	1	אחר _____ .110	.80

81. ומאלה מהו המרכיב החשוב ביותר שאת מחפשת בעבודה?

- א. שעות נוחות המאפשרות טיפול בילדים
- ב. עניין ואתגר בעבודה
- ג. שכר
- ד. בטחון תעסוקתי
- ה. אווירה נעימה במקום העבודה
- ו. קרבה למקום המגורים
- ז. אחר פרט _____

82. מהי הסיבה העיקרית שאינך עובדת כיום?

- א. אין הצעת עבודה כלל
- ב. העבודות אינן תואמות את כישורי
- ג. הטיפול בילדים לא מאפשר לי להשתלב בעבודה
- ד. השכר המוצע נמוך מדי
- ה. איני מעוניינת
- ו. אחר פרט _____

83. מהו החסם העיקרי הקשור בילדייך והמונע ממך להשתלב בעבודה?

- א. הילדים קטנים מדי מכדי לשלבם במסגרות טיפול
- ב. מסגרות הטיפול יקרות מדי ולכן לא משתלם לי לשלבם ולצאת לעבודה
- ג. אחר, פרט _____

שאלות כלליות לכל השאלונים

למראיין : בריאות

השאלות הבאות מתייחסות למצב בריאותך הגופנית.

84. איך הבריאות שלך בדרך כלל?

- טובה מאד
- טובה
- לא כל כך טובה
- לא טובה בכלל

האם את סובלת מאחת הבעיות הבאות :

מס'	תאור	כן	לא
85.	מחלה כרונית המגבילה את התפקוד היומיומי באופן משמעותי (מחלות לב קשות, בעיות גב)		
86.	מחלות כרוניות המאופיינות בהתקפים פתאומיים (אסטמה, אפילפסיה).		
87.	מחלות הדורשות טיפול רפואי קבוע לפחות פעם בשבוע(מחלות כליות הדורשות דיאליזה או סכרת)		
88.	מחלות נפש/הפרעות נפשיות		
89.	שברים או בעיות אחרות בגפיים		
90.	אחר, פרט _____		

91. עד כמה בעיות הבריאות מקשות, לדעתך, על יכולתך להשתלב בעבודה?

- במידה רבה
- במידה בינונית
- במידה מועטה
- כלל לא משפיע

פרטים אישיים ודמוגרפיה**92. למי שייכת הדירה שבה את גרה?**

- לך או לבן זוגך לשעבר
- לאדם אחר מבני משק הבית (כמו הורים)
- שכירות פרטית
- שכירות ציבורית (עמידר, עמיגור) או מטעם משרד ממשלתי כמו משרד הקליטה
- דמי מפתח
- לבני משפחה לא ממשק הבית

93. האם את/ה?

- נשואה
- רווקה
- גרושה/פרודה/אלמנה

94. כמה ילדים יש לך? _____**95. גילאי הילדים: צייני את גילאי 3 הילדים הצעירים ביותר.**

- גיל ילד 1 _____
- גיל ילד 2 _____
- גיל ילד 3 _____

(למראיין) עתה נעבור לקבלת פרטים אישיים – אנו מזכירים שהשאלון מיועד לצרכים סטטיסטיים בלבד

96. מתי נולדת (שנת לידה)? _____

97. לאיזה מגזר/לאום אתה משתייך?

- יהודי
- נוצרי
- ערבי מוסלמי
- דרוזי
- אחר

98. היכן נולדת?

- ישראל
- ברה"מ
- אירופה אמריקה
- אסיה – אפריקה

היכן נולדו הורידך?

99. אמך

- ישראל
- ברה"מ
- אירופה אמריקה
- אסיה – אפריקה

100. אביך

- ישראל
- ברה"מ
- אירופה אמריקה
- אסיה – אפריקה

101. באיזו שנה עלית לישראל?

102. כמה שנים למדת בסה"כ לא כולל קורסים שארכו פחות משנה? _____

103. מהו סוג ביה"ס האחרון בו למדת?

- יסודי, חטיבת ביניים
- תיכון במסלול מקצועי
- תיכון במסלול עיוני
- הכשרת מורים וגננות
- מכללה להנדסאים ולטכנאים
- אוניברסיטה (מכללה אקדמית, טכניון)

104. תעודה:

- אין לי בגרות
- יש לי בגרות חלקית
- יש לי בגרות מלאה

105. תעודה:

- אין לי תעודה
- יש לי תעודה

106. תואר אקדמי:

- אין לי תואר אקדמי
- יש לי תואר אקדמי

107. כיצד היית מגדיר את עצמך מבחינה דתית?

- דת/יה מאד
- דת/יה
- מסורתי
- חילוני

108. הערות _____

נספח 3: לוחות

לוח מס' 1 מתאר את התפלגות ההכנסה של הנשאלים. 187 נשאלים דווחו על מקורות ההכנסה שלהם כאשר כל נשאל יכול היה לציין מספר מקורות הכנסה. הלוח מתייחס להתפלגות של 311 התשובות, כלומר, סך מקורות ההכנסה שציינו 187 הנשאלים. כשני שליש (64.7%) מהפונים לקו קריירה קבלו שכר ממקום עבודה, כרבע (23.5%) קבלו דמי מזונות מבן זוגן, שיעור נמוך מזה אך לא מבוטל (17.1%) קבלו דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי. כמעט חמישית (17.6%) מן הנעזרים קבל הבטחת הכנסה, ושיעור דומה של נשאלים (16%) קבל גמלה אחרת מהמוסד לביטוח לאומי. מבין הפונים שדיווחו כי עבדו בזמן הסקר, כחמישית (20.3%) קבלו בנוסף לשכר מן העבודה, דמי מזונות מבן הזוג, 15.8% קבלו השלמת הכנסה, 10% קבלו דמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי ושיעור דומה קבל גמלה אחרת מביטוח לאומי וסיוע ממשרד השיכון (9.4% ו 9.2%, בהתאמה).

לוח 1: מקורות הכנסה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה, באחוזים

שיעור מהנשאלים ¹	מקורות ההכנסה של הנשאלים (N=187)
64.7	שכר ממקום עבודה
23.5	דמי מזונות מבן הזוג
17.6	הבטחת הכנסה
17.1	דמי מזונות מביטוח לאומי
16.0	גמלה אחרת מביטוח לאומי
13.9	סיוע בשכר דירה ממשרד השיכון
13.4	השלמת הכנסה
0.0	סיוע ממשרד הקליטה

1 multiple response, אחוז הנשאלים מסתכם ליותר מ 100 היות וכל נשאל יכול היה לציין מספר תשובות. במקרה שלפנינו 187 נשאלים נתנו 311 תשובות.

לוחות 2-5 מתארים את תרומת השיחה עם הפסיכולוג שנבחנה באמצעות המדד המסכם¹³, לפי מאפייני הרקע של הנשאלים.

¹³ כלומר דווח כי השיחה תרמה במידה בינונית או רבה בשאלה אחת או יותר מבין חמש השאלות שמדדו את תרומת השיחה.

לוח 2: תרומת השיחה עם הפסיכולוג, * לפי נתונים סוציו-דמוגרפיים ומצב בריאותי - הורים יחידים שפנו לקו קריירה (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם)

אחוז	
	מגדר
69.9	נשים
85.4	גברים
	מצב משפחתי
74.2	גרוש/פרוד/אלמן
73.1	נשוי
64.3	רווק
	הורות לילד קטן
73.0	לפחות ילד אחד מתחת לגיל 5
70.1	אין ילדים קטנים
	גיל
76.5	עד 34
75.9	35-44
69.4	45-54
70.0	55 ומעלה
	מגזר
72.5	יהודים ותיקים
70.8	עולים חדשים (משנת 1990 ואילך)
100.0	ערבים ¹⁴

¹⁴ מסי' הפונים שנכללו בקטגוריה זו עמד על 3 בלבד.

המשך לוח 2: תרומת השיחה עם הפסיכולוג, לפי נתונים סוציו-דמוגרפים ומצב בריאותי - הורים יחידים שפנו לקו קריירה (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם)

אחוז	
	מידת הדתיות
72.6	חילוני
73.0	מסורתי
75.0	דתי
75.0	דתי מאוד
	מוסד לימודים אחרון
100.0	בית ספר יסודי או חטיבת ביניים ¹⁵
74.3	תיכון (עיוני/מקצועי)
77.6	הכשרה על תיכונית (מורים, טכנאים וכו')
66.7	אוניברסיטה או מכללה
	מצב בריאותי
72.5	טוב מאוד
79.7	טוב
67.7	לא כ"כ טוב
50.0	לא טוב כלל
	מחלות¹
73.9	לא סובל ממחלות
72.7	סובל ממחלה אחת
57.1	סובל משתי מחלות ומעלה

1 מחלות כרונית (כגון מחלות לב, אפילפסיה), מחלות הדורשות טיפול רפואי קבוע לפחות פעם בשבוע (כמו דיאליזה), מחלות נפש, שברים או בעיות גפיים אחרות.

¹⁵ מס' הפונים שנכללו בקטגוריה זו עמד על 6 בלבד.

לוח 3: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג, *לפי מאפייני תעסוקה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה. (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם)

אחוז	
	מצב תעסוקתי בזמן הראיון
77.4	עובד/ת
70.1	מחפש/ת עבודה
60.0	לומד/ת
63.6	לא בכוח העבודה ¹
	משלחי יז
77.3	פקידות
72.5	מכירות ושירותים
76.9	מקצועות חופשיים וטכניים
85.7	לא מקצועיים
71.4	עובדים מקצועיים (כולל תעשייה ובינוי)
83.3	מקצועות אקדמאיים
58.3	מנהלים
100.0	עובדים מקצועיים בחקלאות ¹⁶
	תחום העיסוק של החברה בה מועסק הפונה (ענף כלכלי)
68.3	סקטור ציבורי
81.3	בנקאות, ביטוח ומוסדות פיננסים אחרים, נכסי דלא נידי, פעילויות השכרה ושירותים עסקיים
77.3	חקלאות, תעשייה (כרייה וחרושת), בינוי (בנייה ועבודות הנדסה אזרחית), חשמל ומים
82.2	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים, אופנועים וקטנועים וטובין לשימוש אישי וביתי
80.0	שירותים למשק הבית
44.4	תחבורה, אחסנה ותקשורת ¹⁷
77.8	שירותי אירוח ואוכל

¹⁶ בקטגוריה זו נכללו 2 נבדקים בלבד.

¹⁷ בקטגוריה זו נכללו 4 נבדקים בלבד.

המשך לוח 3: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג, * לפי מאפייני תעסוקה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה. (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם).

אחוז	
	עובד במשרה חלקית
70.6	כן
69.9	לא
	אופן תשלום השכר
69.6	לפי שעה
40.0	לפי יום
77.4	לפי חודש
	היסטוריה תעסוקתית בשנה האחרונה
52.6	לא עבד
67.2	עבד עד 6 חודשים
76.9	עבד בין 7-11 חודשים
70.6	עבד 12 חודשים מלאים

(1) לא עובד/ת לא לומד/ת ולא מחפשת/ת עבודה

לוח 4: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג, * לפי מקורות הכנסה¹ - הורים יחידים שפנו לקו קריירה. (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם)

אחוז	מקורות ההכנסה של הנשאלים (N=168)
85.0	השלמת הכנסה
82.1	שכר ממקום עבודה
78.3	סיוע בשכר דירה ממשדד השיכון
77.8	דמי מזונות מביטוח לאומי
76.3	דמי מזונות מבן הזוג
73.3	הבטחת הכנסה
66.7	גמלה אחרת מביטוח לאומי

1 multiple response, אחוז הנשאלים מסתכם ליותר מ 100 היות וכל נשאל יכול היה להשיב יותר מתשובה אחת

לוח 5: הערכת תרומת השיחה עם הפסיכולוג, * לפי מקורות הכנסה ובעלות על דירה - הורים יחידים שפנו לקו קריירה. (אחוז המשיבים שהשיחה תרמה להם)

אחוז	
	מקורות הכנסה
86.0	שכר מעבודה ומקבל לפחות תמיכה אחת
67.3	אין שכר, מקבל לפחות תמיכה אחת ¹⁸
80.0	שכר מעבודה בלבד
75.0	אין הכנסה כלל
	בעלות על דירה
73.1	דירה בבעלות המתקשר או בן זוג לשעבר
72.7	שכירות פרטית
75.8	דירה בבעלות אדם אחר מבני משק הבית
63.6	שכירות ציבורית
50.0	בן משפחה לא ממשק הבית

¹⁸ תמיכות נוספות: הבטחת הכנסה, השלמת הכנסה, דמי מזונות מן המוסד לביטוח לאומי, דמי מזונות מבן הזוג, גמלה אחרת מן המוסד לביטוח לאומי, סיוע בשכר דירה ממוסד השיכון.